

EL PLA

Publicació del Pla de Mallorca

MARÇ 2021 | Núm. 9

DOSSIER

Les dones trepitgen fort al Pla de Mallorca

Redacció El Pla.- El Pla de Mallorca té una llarga tradició reivindicativa i organitzativa. En aquest sentit, les dones no s'han quedat enrere per defensar els seus drets, intentant sensibilitzar i mobilitzar la societat per caminar cap a la igualtat.

Dossier a pàgs. 3 - 13.

El moviment feminista al Pla

Redacció El Pla.- Des de fa uns anys el moviment de dones s'organitza i articula arreu l'illa en defensa dels seus drets. Al Pla de Mallorca també batega el moviment feminista.

Tres col·lectius ens expliquen la seva experiència fent "feminisme de poble".

Segueix a pàg. 3.

Dones que trenquen motlles

Redacció El Pla.- Des del treball amb la terra i la biodiversitat, el comerç, l'acadèmia o la política, les dones del Pla de Mallorca aporten cada dia la seva experiència i treball. Xerram amb algunes d'elles sobre les seves vides i els reptes que han enfrontat per ser dones.

Experiències a les pàgs. 6 - 13.

Apunts del Pla: Gírgoles de poll, cebet, senyors i tirs

Ciment Picornell-. Una nova postal des de Sant Joan . Segueix a pàg. 18

ALGAIDA - ARIANY - COSTITX - LLORET DE VISTALEGRE - LLUBÍ - MARIA
DE LA SALUT - MONTUÏRI - PETRA - PORRERES - SANTA EUGÈNIA -
SANT JOAN - SENCELLES - SINEU - VILAFRANCA DE BONANY

PLA DE MALLORCA XXI

El Pla

Publicació periòdica
del Pla de Mallorca

Núm. 09- MARÇ 2021

Edita:

Associació Pla de Mallorca XXI

PLA DE MALLORCA XXI

info@plademallorcaxxi.com
www.plademallorcaxxi.com

Les informacions recollides a
El Pla són generosament
facilitades pels següent
mitjans de comunicació local:

- Es Saig (Algaida)
- Titoieta Radio (Algaida)
- Fent carrerany (Maria)
- Bona Pau (Montuiri)
- Serra Mamerra (Petra)
- Llum d'oli (Porreres)
- Butlletí digital Porreres
- Mel i Sucre (Sant Joan)
- Sa Sella (Sencelles)
- Dínola (Sineu)
- Sa Plaça (Sa Pobla)

Col·laboradors a aquest
número: Dones d'Arrel,
Col·lectiu Teranyines,
Moviment Feminista de
Sencelles, Cati Vaquer, Aina
Sociés, Maria Massanet,
Francisca Caimari, Malena
Alomar, Margalida Seguí,
Joana Maria Palou, Maria
Antònia Mulet, Francisca
Mora i Climent Picornell.

Fotos: mitjans de
comunicació locals, xarxes
socials dels ajuntaments,
cedides per les entrevistes

*El Pla és un diari informatiu
independent i plural que
defensa la llibertat d'expressió.
Les opinions expressades a les
seves pàgines no són assumides
necessàriament per la
publicació, sinó que pertanyen
als seus autors i autores, que en
són responsables.*

Editorial

El Pla de Mallorca té una llarga tradició reivindicativa i organitzativa. En aquest sentit, les dones no s'han quedat enrere per defensar els seus drets, intentant sensibilitzar i mobilitzar la societat per caminar cap a la igualtat.

Tot i la importància de la dona en tots els aspectes de la vida social i econòmica (l'agricultura, el teixit comercial local, la innovació, la política, l'associacionisme...) encara avui ens trobam en la necessitat de denunciar les desigualtats i les discriminacions. Com si no fos evident que per superar els reptes actuals, quotidians o globals, els hem d'afrontar plegats i en igualtat de condicions.

En aquest número ens apropam a la realitat de les dones del Pla des de dues perspectives: les experiències d'organització col·lectiva i les experiències personals individuals. Aquestes dues mirades estan entrelaçades, de manera que una reforça l'altra i viceversa. Això sí, ens trobarem amb persones que han hagut de ser pioneres per vocació o per obligació, sigui per una qüestió generacional sigui per esdeveniments propis de cada temps. Històries col·lectives i personals que ens mostren com el sector primari, l'acadèmia, la cultura o la política local tenen nom de dona. I és que al Pla de Mallorca també bateja el moviment feminista.

Dossier

DONES DEL PLA

Reportatge

El moviment feminista batega al cor de Mallorca

Tres col·lectius ens expliquen la seva experiència organitzativa fent “feminisme de poble”

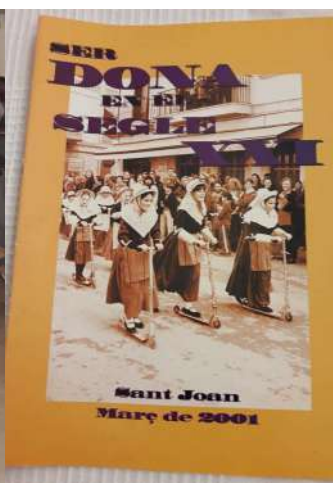
Des de fa uns anys el moviment de dones s'organitza i articula arreu l'illa en defensa dels seus drets. Pren especial força després de la gran vaga feminista del 8 de març de 2018. Al Pla de Mallorca també batega el moviment feminista: la comarca té una llarga tradició reivindicativa i organitzativa i les dones no s'han quedat enrere per defensar els seus drets, des d'una mirada més local i intentant sensibilitzar i mobilitzar els seus pobles per caminar junts i juntes cap a la igualtat.

L'experiència més veterana, és la de les dones organitzades al voltant del **col·lectiu Teranyines** de Sant Joan. “El 1999 les dones del Col·lectiu Teranyines iniciàrem la tasca de donar visibilitat a la situació que ens trobàvem als espais laborals, domèstics i socials”, explica una de les seves membres, Margalida Munar, “volíem aprendre del feminisme i trobar vies de coneixement, diàleg i acció”. Així que s'integraren en el col·lectiu que els dona nom,

d'estudis històrics i socioculturals. “La realitat és que el grup era majoritàriament d'homes, però ens hi férem lloc”, recorda na Margalida.

Sobre la iniciativa de crear un col·lectiu feminista a Sant Joan, diu que les va motivar “la reivindicació de poder assistir a activitats, juntament amb altres dones del poble, sense haver d'anar a Palma”. Amb aquesta voluntat, un nucli organitzador de sis dones (la majoria docents) ha anat programant activitats al poble aquests anys: el debat-exposició i posterior publicació *Ser dona en el segle XXI*, el curs d'Autoestima o el Cicle de *Contes per conèixer-nos millor* i un grup de lectura entorn de l'obra *Educació i vida quotidiana*.

“També donàrem visibilitat a dones santjoaneres que ens havien precedit, amb un calendari on destacàrem perfils que havien passat desapercebuts; començàrem a escoltar el cos, parlar-ne amb expertes i creàrem un

grup de ioga que només ha aturat la pràctica a causa de la pandèmia; plantejarem la importància de compartir l'espai de l'alimentació en els tallers *Tots i totes ens posam el davantal* i connectarem amb les dones que ens havien precedit amb el curs-taller *Rescatam les arrels per saber qui som i per realitzar els nostres somnis*. Més de cinquanta ponents ens han acompanyat durant aquests anys”, afegeix na Margalida. La seva última activitat la varen dur a terme al voltant del passat 8 de març, Dia Internacional de les Dones, l'avanç d'una mostra de fotografies, *Enfocant les dones de Sant Joan*.

El 2019 va néixer a Sineu l'associació **Dones d'Arrel**, que és l'única del Pla que forma part de la plataforma Moviment Feminista de Mallorca. La seva tasca se centra fonamentalment en la promoció d'activitats dirigides a la sensibilització, conscienciació i prevenció de la discriminació per raó de diversitat de gèneres així com la violència de gènere, bàsicament a Sineu. En aquest sentit és rellevant la seva exigència del compliment de la Llei d'igualtat de dones i homes així com la seva voluntat de participació en la Taula de Prevenció de la Violència de Gènere, creada a Sineu durant l'anterior govern municipal.

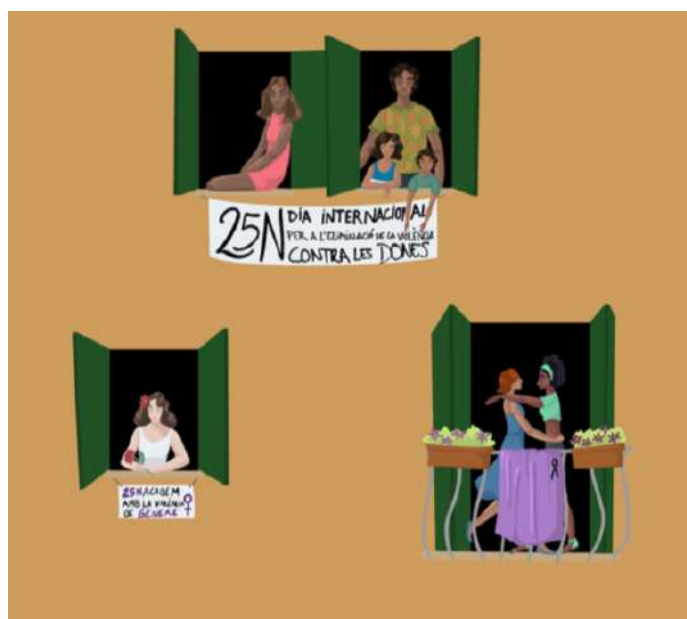
Per altra banda, mostren especial interès per a la detecció de les necessitats actuals de les dones del poble, fonamentalment entre la joventut, per la qual cosa s'encaminen les seves activitats a l'acollida, orientació i acompanyament de les dones cap als serveis d'inserció i orientació professional, psicosocial i sanitari. Finalment, volen donar a conèixer la tasca desenvolupada per les dones de Sineu al llarg de la història.

Des del seu naixement han organitzat multitud d'activitats: el taller dirigit a infants *Tenen gènere les joguines?*, l'exposició *Identitats, gènere i rols socials*, el taller de creació literària *Literatura amb ulls de dona* i la dinamització amb activitats al poble en les dates commemoratives del 25 de novembre i 8 de

Tenen gènere les joguines?

Taller de debat dirigit a infants de 6 a 9 anys.
Per a participar només has de dur una joguina que t'agradi.

març. També han impulsat un projecte d'ecohort social, els productes del qual seran donats a les famílies més necessitades del poble.

A Sencelles també s'estan organitzant les dones. “La nostra primera acció va sorgir arran del famós vídeo de “Las tesis” amb la coreografia d’”El violador eres tú”, explica una de les integrants del **Moviment Feminista de Sencelles**, Romina Pagnotta, “el desembre del 2019, s'estava organitzant a Palma una trobada per a gravar la coreografia, la qual cosa ens semblava fantàstic, però com sol passar, per qüestions logístiques ens era impossible baixar. Aquí va ser quan vàrem pensar perquè no fer-ho al poble, posar-nos-el fàcil i descentralitzar una mica Palma”. Aquell cap de setmana es van ajuntar 30 dones al poble. “Abans del vídeo no ens consideràvem un moviment sinó més aviat un grup d'amigues, col·legues i conegudes que decidim ajuntar-nos a reivindicar els nostres drets i a mostrar a través de les performances els diferents abusos que sofrem les dones”, explica na Romina.

Des de llavors s'han organitzat sobretot al voltant de dates commemoratives de reivindicació dels drets de les dones, amb performances a l'espai públic o sumant-se a l'acció de canviar la nomenclatura dels carrers per incloure noms de dones, com es va fer a molts pobles de Mallorca.

Ara estan en fase de consolidació del grup: “sobretot el que ens interessa és formar un grup el més divers possible i amb diferents generacions de dones per a poder compartir, aprendre i crear juntes una xarxa d'ajuda mútua al poble i amb els pobles pròxims, als quals ja estem connectades”, explica na Romina.

A poc a poc les dones del Pla de Mallorca van organitzant-se i sumant-se al moviment global de defensa de la igualtat, des de les accions locals. Un cor feminista bateja al cor de Mallorca. ●

**Jóvenes de Sencelles
cambian los nombres de
las calles del pueblo por
los de mujeres**

Experiències

“Em fa sentir molt orgullosa la feina de conservar varietats de llavors antigues”

CATI VAQUER

Propietària dels Planters Ca Na Justa, Porreres

Quan el 1875 en Francesc “Just” (el seu malnom) va començar a assecar llavors a Porreres per fer planters de planta hortícola i vendre als seus veïnats segurament no s’imaginava que 5 generacions després la seva descendència continuaria el negoci. Tot i que va ser un home, en Francesc, qui va iniciar la tradició, la història dels planters de Ca Na Justa ha estat marcada per la tenacitat de les dones de la família. “Varen sortir valentes ses Justes”, diu na Cati Vaquer, qui ara està al capdavant del negoci familiar que va iniciar el seu repadrí Francesc. Els seus principals clients són els petits pagesos o els clients particulars de Mallorca que busquen varietats autòctones.

Quan se li demana pel nom dels planters, així, en femení, explica que, el repadrí va tenir cinc filles, i que la gent del poble els hi deia “ses justes”, pel malnom de son pare. Dues d’elles es van dedicar, com son pare, a fer planter, una d’elles la padrina de na Cati, que no va perdre el malnom heretat. I així es va quedar, Ca Na Justa.

“Jo vaig néixer dins un planter”, explica na Cati. Tot i que va passar bastants anys treballant al sector de la construcció, quan els seus pares, que havien heretat el negoci dels planters, es varen voler jubilar, ella va sentir la responsabilitat de fer-se’n càrrec. “Per culpa meva Ca Na Justa es tanca, em vaig dir”, explica. Tot i que els seus pares no la varen animar gaire: veien que hi havia un bot generacional amb el cultiu hortícola, que les noves generacions ja no tenien tant d’interès i que el negoci acabaria per tancar-se”. Gairebé un segle i mig després Ca Na Justa segueix a ple funcionament, perquè la generació que no tenia en sembrar la va recuperar en jubilar-se i el jovent motivat per l’alimentació sana també s’ha pujat “al carro” dels horts d’autoconsum. Na Cati també detecta un repunt en les vendes per mor de la

pandèmia: “la gent està més dins ca seva i vol entretenir-se, i també molta gent s’ha quedat sense feina”, explica.

“Aquesta és una feina que requereix molta delicadesa, per seleccionar i fer la llavor, i les dones jo crec que som més cuidadoses”, reflexiona. Sobre les dificultats que ha trobat per tirar endavant el negoci sent dona, afirma que ara mateix no en troba, però que si és cert que als seus inicis li va jugar en contra. “Quan vaig agafar el negoci, que tenia 30 anys, de vegades venien clients i em deien que s’estimaven més esperar que els atengués mon pare”, recorda.

Assegura que és una feina molt exigent i dedicada (son pare li deia que “qui fa planter hi ha de dormir”), però que és molt gratificant. “Veure que amb la nostra feina aconseguim conservar varietats antigues, tradicionals i d’una qualitat impressionant, em fa sentir molt satisfeta i orgullosa” diu aquesta porrerenca, “totes aquestes varietats no les trobes al mercat, o les fas tu o desapareixen!”.

Experiències

“Les dones han jugat un paper fonamental en la conservació de l'agrobiodiversitat”

AINA SOCIES I MARIA MASSANET

Tècniques de l'Associació de Varietats Locals, Porreres

L'Associació de Varietats Locals és una entitat sense ànim de lucre que es va constituir el 2002 a partir de la proposta de pagesos, tècnics i estudiosos de l'agrobiodiversitat de les Illes Balears, i que treballa majoritàriament a Mallorca.

L'entitat treballa per a la recuperació de les varietats locals d'hortalissa, llegums, cereals i fruiters, així com dels coneixements pagesos que hi van associats. La seva seu és a Porreres i n'Aina socies, ambientòloga i màster en agroecologia, i na Maria Massanet, enginyera agrònoma, conformen l'equip tècnic que duu a terme les tasques diàries de l'associació.

N'Aina ens explica les principals línies de feina de Varietats Locals: “de manera permanent i més estable tenim el projecte de multiplicació de llavors, al qual treballen diferents pagesos que reproduïxen els llavors, i també comptam amb un equip de voluntaris que ens ajuden amb l'extracció de la llavor, en un procés que feim aquí a Porreres”. A més, distribueixen les llavors a una xarxa de 32 botigues cooperatives i cada any fan un catàleg de llavors, just abans de la temporada d'estiu. “Hi havia una demanda dins el món pagès de poder comptar amb llavors tradicionals i conservar-les i hi hem respost”, diu n'Aina. A més ofereixen espais formatius a través del Fogaiba, a pagesos professionals i aficionats, que volen aprendre a empeltar o extreure llavors.

“En el nostre dia a dia, al món de la pagesia i les reunions institucionals, treballam més amb homes; ara, a nivell tècnic i amb l'equip de voluntàries hi ha predominança de dones”, reflexionen. La conclusió que treuen és que a espais de producció i representació o presa de decisions “arrasen” els homes, mentre que a la part de gestió i sosteniment de l'activitat, una feina potser més invisible, però imprescindible, hi ha

molta participació de dones. “Les dones han jugat un paper fonamental en la conservació de l'agrobiodiversitat”, diu na Maria, “ens trobam que a les llars són les dones qui tenen més informació de les llavors i qui les han conservat de generació en generació. Potser el sector de la producció està més masculinitzat, però el sector llavors és femení”. Per n'Aina això pot estar relacionat amb que la conservació de les llavors ha estat molt relacionada amb els cultius d'horts devora les cases, dels quals sovint se'n feien càrrec les dones de la família.

N'Aina recorda com a la seva carrera, Ciències Ambientals predominaven lleugerament les dones, mentre que en el cas de na Maria era tot el contrari. En el cas de les dues duen l'amor pel camp i pel Pla a la sang: vénen de famílies pageses, la de n'Aina a Montuïri, la de na Maria a Ariany.

Reconeixen que de vegades s'han trobat amb dificultats pel fet de ser dones, sobretot en el cas de n'Aina per temes de conciliació familiar: “les juntes són amb pagesos i tècnics homes, he hagut de batallar perquè les reunions no fossin tan tard els capvespres. Per què les dones no han pogut accedir a aquests espais de presa de decisions? Perquè s'han hagut d'encarregar de l'espai de cures i per qüestions d'horaris no sempre han pogut participar”.

Experiències

“Quan una dona ocupa un lloc ha de fer molt esforç per demostrar que és digna a ocupar-lo”

FRANCISCA CAIMARI

Filòloga, Sineu

Na Francisca Caimari va néixer al Sineu dels anys 50, on moltes nines no estudiaven i després de passar per “Ca ses monges”, l’únic col·legi de nines, es dedicaven a preparar l’aixovar i fer feinetes de costura o al camp. “Jo era bona estudiant i una monja va xerrar amb mon pare, ell em va demanar si volia estudiar i li vaig dir que sí”, recorda, “vaig ser la primera dona de la família que va accedir a estudis superiors”. Va estudiar Filosofia i Lletres, amb especialitat en filologia romànica i hispànica a Barcelona. «Me’n record d’un veïnat del poble, que en tornar a Sineu de visita, em va preguntar: “què dimonis fas a Barcelona? Amb lo bé que estaries a ca teval!”».

I no va ser fàcil. A més que s’enyorava molt a Barcelona, recorda que quan estava a la universitat no es trobava gens recolzada. “Vaig topar gent que no era partidària que hi hagués dones a la universitat, hi havia professors molt misògins que ens deien a les alumnes que havíem d’estar a ca nostra, que érem unes intruses”, recorda, per afegir, “sempre he notat quan una dona ocupa un lloc ha de fer molt esforç per demostrar que és digna a ocupar-lo”.

Quan va poder, va tornar a Mallorca, a on ha tingut una llarga trajectòria a la docència. També ha escrit diversos llibres, que tenen com a fil conductor les dones i Sineu: “Com érem, com som. Reculls d’històries de família”, fa un retrat de cinc generacions, amb les dones com a protagonistes; “De Montpeller a Mallorques, de Ciutat a Sineu”, una novel·la de cavalleries ubicada a l’edat mitjana a Sineu, amb la filla d’un cavaller com a protagonista; i el seu últim llibre, que es presentarà el pròxim 30 d’abril, “El somni de llegir: l’educació de la dona a l’edat mitjana a Sineu”, sobre la lluita de les dones del poble perquè els seus pares els hi donessin permís per estudiar.

Gràcies al seu interès i el treball de recerca que ha fet per escriure els seus llibres, té un ample coneixement sobre l’evolució de les dones al món de l’estudi. “Fins al segle XX no va haver-hi una escola per nines a Sineu, les dones havien de fer malabars per fer la seva vida, tot eren prejudicis i quan volien aconseguir els seus somnis eren titllades de bruixes. Aquí o es feien monges o es casaven, hi havia poques dones emprenedores”, recorda.

Experiències

“He vist com moltes dones joves que es plantejaven la maternitat han acabat abandonant la seva carrera”

MARIA MAGDALENA ALOMAR

Doctora en Filologia, Sineu

Na Maria Magdalena Alomar, coneguda per tothom com a Malena, va decidir-se a estudiar filologia perquè la seva mestra, Francisca Caimari, la va animar a fer-ho. “Ella ens va estimular molt, moltes dones de Sineu en aquell moments es dedicaven a preparar aixovars o a treballar a les fàbriques de teixits”, explica na Malena. Ella va poder estudiar a l’institut d’Inca, “de nova creació, amb professors joves i entusiastes, era un formiguer d’iniciatives”. Na Malena ho tenia clar, volia estudiar i partir del poble: “ma mare trobava que era dur-me a la perdició, per sort una germana gran em va donar suport i finalment la família em va recolzar”. Com na Francisca, però deu anys més tard, va ser la primera dona de la seva família a tenir estudis universitaris.

Quan se li demana que perquè va triar també filologia, respon que, a més de la inspiració de na Francisca, va jugar un paper clau un altre mestre seu, l’algaidí Biel Majoral. “Ens va obrir els ulls, unes quantes ens vam interessar per la cultura popular, les gloses, el ball... A Sineu també teníem la influència del reconegut glosador Biel *Caragol*”, recorda.

Va marxar a Barcelona estudiar i s’hi va quedar 15 anys treballant. Va tornar a Mallorca els anys 90, a on s’ha dedicat des de llavors a la docència. També va ser professora associada de la UIB i a l’Escola Superior d’Art Dramàtic de les Illes Balears.

Fent balanç, explica: “he tingut una situació professional molt bona, m’ha agradat molt l’ensenyament i m’he trobat amb gent que m’ha ensenyat molt i ha reconegut la meua feina, en un ambient que m’estimulava, he pogut investigar i fer cursos de postgrau”. Ara bé, també reconeix que ha pogut dedicar-se tant a estudiar i a desenvolupar la seva carrera professional perquè va decidir no tenir fills, i que altres dones ho tenen molt més difícil. “Les dones continuen tenint problemes per

accedir a alguns espais, el sostre de vidre existeix”, afirma, “jo he vist com moltes dones joves que es plantejaven la maternitat acabaven abandonant la seva carrera, no podien amb tot”. També destaca moltes dones dins l’ensenyament que, amb moltes dificultats i perseverança, van aconseguir créixer professionalment, alhora que formaven una família: “dones que rendien al 100%, que tenien tota la voluntat i ho donaven tot, pobre de qui digués que no eren capaces, potser no es declaraven feministes, però amb la seva actitud diària ho eren”.

Na Malena també està molt vinculada al col·lectiu feminista de Sineu, Dones d’Arrel: “estam al segle XXI i la situació ha millorat en moltes coses, però cada vegada que hi ha un cas de violència de gènere o un assassinat masclista veim que la nostra feina segueix essent més necessària que mai. Hi som i no farem una passa enrere”.

Experiències

“Per ser jove, al món de l'agricultura i la ramaderia t'enfrontes a moltes desconfiances”

MARGALIDA SEGUÍ

Responsable de la Formatgeria Son Jover, Inca-Llubí

Na Margalida Seguí és una jove enginyera agrònoma que avui està al capdavant de la Formatgeria Son Jover, l'explotació familiar ubicada a la carretera entre Inca i Llubí, als peus del puig de Santa Magdalena. Com ella diu amb orgull “néta, filla i germana d'agricultors”. “Quan vaig acabar d'estudiar no volia dedicar-me a l'empresa familiar i vaig treballar a altes empreses”, reconeix, “però estar fora em va fer valorar la gran importància d'invertir el temps i esforços dins casa teva, i la gran herència de saviesa que tenia dels meus padrins i pares, el que fa que el projecte familiar pugui perdurar”. Per aquest motiu a principis de 2019 va tornar al projecte familiar, per donar-hi una nova empenta amb el seu germà Antoni.

Son Jover és un projecte que ha anat creixent, des del seu naixement el 2009, amb la voluntat de rentabilitzar l'explotació familiar. Varen decidir començar a transformar la llet d'ovella roja mallorquina en formatge ecològic i vendre directament al consumidor. El 2016 van introduir cabres per a diversificar la producció de formatge. Avui, la seva producció de formatges es fa amb el 100% de llet de la seva explotació, amb animals de races autòctones, i amb un procés totalment ecològic.

D'ençà que es responsabilitza de la Formatgeria Son Jover ha implantat una sèrie de modificacions i novetats en el procés que han suposat un increment tant en la producció com en les vendes. “El nostre gran objectiu és poder seguir amb aquest projecte, fent un formatge d'autor de gran qualitat amb ramat de races autòctones, de tal manera que l'explotació sigui rendible i els treballadors i nosaltres tinguem un futur garantit”, explica.

Tot i que per ser dona s'ha trobat amb algun impediment, reconeix que “res aclaparador”. Ha trobat més dificultats pel fet de ser jove: “al món de l'agricultura i la ramaderia t'enfrontes a moltes desconfiances”.

Experiències

“Les dones de la meva generació vàrem entrar amb força dins el món professional”

JOANA MARIA PALOU

Historiadora de l'Art i actual rectora de l'Estudi General Lul·lià

De mare montuirera i pare bunyolí, va passar la seva infantesa a Palma. “Com féien en aquells temps em vàren dur a nèixer a ca la meva padrina a Montuïri, i sempre et queda el vincle familiar”, explica. Tant, que als anys 90, ja amb el seu home varen decidir tornar a viure al poble matern. Des de llavors, viu a Montuïri.

És una reconeguda historiadora de l'art i conservadora de museus i la seva trajectòria l'ha portat a dirigir el Museu de Belles Arts i el Museu d'Art Contemporani de Sevilla, per acabar la seva carrera com a directora conservadora del Museu de Mallorca, del 2002 al 2018, any en que es va jubilar. Tot i que això és un dir, perquè la seva activitat no cessa: avui és la primera dona rectora de l'Estudi General Lul·lià.

“Sóc una persona curiosa, això em va dur a estudiar Història de l'Art a Barcelona”, explica, “l'art és un món tan ample, tan ric, tan complex, pensava que em permetria tastar moltes olletes: la ciència, la filosofia, la recerca, totes les tècniques artístiques; estàs en contacte amb la història però també amb el món més absolutament contemporani”. Fent balanç ho té clar: “Sigui per generació, per ajudes, per referents i per caparrudes, som d'aquelles persones que he tingut el rar privilegi de poder-me dedicar a allò que vaig triar”.

És la major de germans mascles. “Sóc filla d'un pare feminista, tota la vida va dir que la nina era com els altres, i que si només podia donar estudis a un fill, seria a jo, perquè ho tindria tot a la contra. Tenia grans pretensions amb jo, malauradament va morir molt jove”. Explica que quan li deien a son pare que què bé que tenien una nina perquè així els ajudaria en ésser vells, el pare contestava que ell no havia tingut fills per això.

Ara, s'ha hagut d'esforçar molt i reconeix que ser dona de vegades no li ha facilitat el camí: “Cada

generació ha hagut de rompre moltes coses. Poc després d'haver tret les oposicions estatals, que vaig treure molt jove, als 24 anys, vaig sentir una persona que tenia un càrrec directiu a un Museu on jo tenia la meva primera destinació que em deia que jo estava a un museu perquè era una feina molt femenina i que allò que es necessitava era sensibilitat, i a mi m'enfonsava. També es sentia molt que si et treies unes oposicions, evidentment era perquè t'havies colgat amb qualqu. El repte és enfrontar-te a això, fa molta ràbia”.

“Les dones de la meva generació hem estat a mig camí: hem entrat amb força col·lectiva i individual dins el món professional però hem de demostrar cada dia que ens mereixem ésser-hi”, diu, “quan fiques la pota, no és perquè siguis mala professional, és perquè ets una dona”.

Des de fa mig any és rectora de l'Estudi General Lul·lià, la primera dona en tenir aquest càrrec a una entitat centenària dedicada a ser un centre de reflexió, debat i coneixement. El primer pic que li van demanar va dir que no categòricament. Però s'ho va repensar: “estàvem en una situació de crisi i canvi i vaig pensar que m'havia d'arremangar per fer feina. “L'edat t'ensenya que l'important és no aturar-te i ser constant”, diu.

Experiències

“Les dones del poble són les que més han patit els efectes econòmics de la pandèmia”

MARIA ANTÒNIA MULET

Batlessa d'Algaida

Algaidina de tota la vida, és una de les tres dones batlesses (juntament amb Magdalena Perelló, a Llubí, i Francisca Mora, a Porreres) que estan al capdavant de consistoris del Pla de Mallorca. Tot i que es va formar com a infermera, i hi va exercir durant molts d'anys, porta vinculada a la vida política municipal des del 2003, any en què va formar part per primera vegada de les llistes electorals. Després seria regidora de Cultura i Festes i més tard d'Educació, Cultura i Cooperació. En ser elegida batlessa del municipi el 2015 va deixar la seva feina d'infermera per dedicar-se a la batlia durant les dues legislatures.

Se sent molt arrelada al poble que governa: “sempre he viscut aquí i he participat i col·laborat de manera activa amb associacions o entitats, com el club d'esplai”. Quan se li demana per quan va sentir interès en la política, explica que va ser un procés, que va començar quan, sent batle del poble Francesc Antich, un grup de joves entre els que estava na Maria Antònia, va començar a participar i col·laborar amb el grup de persones que formaven part de l'equip consistorial, “ja que compartíem les idees i la manera de fer feina pel poble”.

Sobre els reptes que enfronta com a batlessa, diu que enguany ha estat el més difícil: “la màxima que diu que els polítics hem de fer feina per a les persones ha estat el gran objectiu diari, tot i saber que a vegades no hem pogut arribar a tothom així com voldríem, però l'esforç hi ha estat i segueix sent el mateix”.

Pel que fa a obstacles per exercir la política sent una dona, afirma que ella personalment no creu que els hagi viscut, si bé és cert que reconeix que això es deu en gran part als aprenentatges familiars: “he d'agrair l'educació dels meus pares, tant a jo com a la meva germana sempre ens van

transmetre que el fet de ser dona no ens havia d'aturar per voler aconseguir tot el que volguéssim”. Ens explica que els principals problemes que afecten el municipi estan relacionats amb la manca d'oportunitats al món laboral a causa de la crisi econòmica generada per la pandèmia: “les dones i els joves són els que més ho han patit”.

Més enllà de la seva experiència personal, assumeix que queda molta feina a fer per garantir la igualtat d'oportunitats per a homes i dones. “Al nostre municipi hem creat la comissió d'igualtat on hi estan representats tots els grups polítics, associacions i entitats, per avançar plegats perquè el nostre municipi sigui igualitari”, expressa.

Tot i que al seu equip de govern hi predominen les dones (6 de 9), li agradaria que hi hagués més dones que s'hi dediquessin a la política. “Mentre no puguem conciliar vida familiar i laboral, les dones ho tindrem més difícil”, explica, “encara hi ha molt de camí per fer: igualtat de salaris, horaris de feina que facilitin la conciliació i el reconeixement i accions contra la violència de gènere”.

Experiències

“A l'ajuntament tenim el pla d'igualtat aprovat i hi estem fent feina per capgirar els estereotips de gènere”

FRANCISCA MORA
Batlessa de Porreres

Francisca Mora es descriu com a “porrerenca de soca-rel, així m'hi sent de cor i per aquest motiu en som abanderada”. Fa 8 anys que és al capdevant de la batlia del seu estimat poble. “El meu repte és fer feina per la meva gent i fer tot el possible per millorar el seu benestar, per donar a conèixer el nostre poble arreu de l'illa i promocionar la gran quantitat de coses bones que el municipi pot oferir, com el producte local de qualitat, un gran teixit empresarial i comercial, el patrimoni cultural, etc.”, explica.

Respecte a les dones a política, reconeix els avanços, però és conscient que queda camí per recórrer: “tenim una presidenta del Govern i una presidenta del Consell, i moltes més dones que ocupen càrrecs importants dins el món de la política, però encara no és suficient: el lideratge polític a ara per ara, majoritàriament segueix estant ocupat per homes”, afirma.

D'ençà que es batlessa s'han fet importants accions al municipi: “hem aconseguit un centre de dia per a les persones dependents, hem dotat d'infraestructures per fer esport de qualitat, tenim un auditori a on els talents culturals de Porreres hi tenen un espai on desenvolupar la seva creativitat. Hem ajudat a reparar la memòria històrica, col·laborant amb tot el possible en les tasques de l'exhumació de les fosses, hem fet un pla de sanejament per separar aigües pluvials i residuals per tal d'aconseguir la sostenibilitat mediambiental desitjada, entre d'altres projectes que duim a terme amb il·lusió”.

Sobre els problemes que tenen les porrerenques, ho té clar: “Malauradament encara tenen molts problemes per conciliar la vida laboral amb la vida familiar. Pel fet de ser un poble d'interior, un poble petit, encara hi ha la consciència que moltes feines, com per exemple les tasques domèstiques, es dona per fet que corresponen a les dones i altres com per exemple les tasques del camp corresponen als homes, atorgant a les dones un paper més secundari”. Sota la seva coordinació, es fan passes per avançar: “A l'ajuntament tenim el pla d'igualtat aprovat i hi estem fent feina per capgirar aquests estereotips”.

NOTÍCIES DEL PLA

Algaida

"Camina Algaida"

Es Saig, 15/03/2021. L'Ajuntament d'Algaida ha posat en marxa el projecte "Camina Algaida", una iniciativa que neix amb l'objectiu de realçar l'entorn del municipi, impulsar hàbits saludables i fomentar la mobilitat sostenible. De fet, aquesta iniciativa és una de les accions que inclou el pla de mobilitat sostenible d'Algaida.

"Camina Algaida" consisteix en uns mapes que han estat col·locats a punts estratègics del municipi en els quals es pot veure el traçat urbà del nucli, els indrets més destacats i de valor patrimonial i les distàncies que hi ha des de diferents indrets. El panell inclou un codi QR per tal que en tot moment els usuaris puguin saber en quin punt del recorregut o indret es troben.

Ariany

Obertes les inscripcions pel Club Ciclista

Ja estan obertes les inscripcions per apuntar-se al Club Ciclista d'Ariany, com a soci o federat. Es pot fer a través dels directius del club o a través de les xarxes socials. "Esperem que aquest any sigui millor i poguem fer més coses. Salut i kms!", han dit.

Costitx

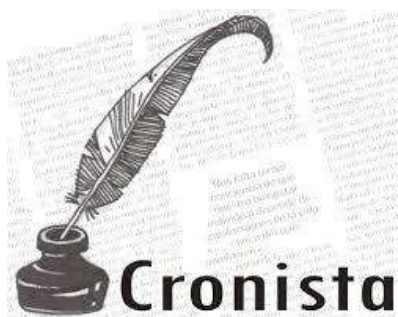
Continuen excavacions a Es Turassot

El mes de febrer va començar la campanya d'excavacions al jaciment d'Es Turassot, a Costitx. "Veurem quines sorpreses ens ofereix l'habitació central de la Naveta triple del poblat", deien els arqueòlegs quan varen començar, i han anat informant puntualment dels avanços a les xarxes socials de la Ruta Arqueològica Sencelles-Costitx. El Museu Arqueològic de Son Fornés ha facilitat el GPS per fer la topografia i el procés de georeferenciació i l'Ajuntament de Costitx ha cedit l'espai de processament de materials que es van trobant.

Maria de la Salut

Neix la figura del cronista oficial

UH, 22/03/2021.- A l'últim ple municipal es va aprovar un reglament per crear la figura de cronista oficial de Maria de la Salut.

Les regulacions indiquen que es tractarà d'un càrrec honorífic, gratuït i vitalici. Els requisits per ser designat cronista oficial indiquen que la persona haurà de ser destacada per la seva tasca d'estudi, investigació i difusió d'assumptes relacionats amb Maria de la Salut. El cronista oficial haurà de redactar una memòria anual en la qual es recolliran els principals esdeveniments culturals, socials, polítics, etc. Tindrà un despatx a l'Arxiu Municipal.

Montuïri

Primer carrer dedicat a una dona

En el marc del 8 de març, l'Ajuntament de Montuïri va decidir dedicar un carrer a una dona: la mestra Jerònia Juan. "Montuïri farà una primera passa per feminitzar el nomenclàtor de carrers del municipi. La mestra Jerònia Juan serà la primera dona montuïrera amb un espai públic dedicat al nostre poble", ha destacat el consistori a les seves xarxes.

Petra

Nova estació meteorològica

La delegada territorial de l'AEMET (Agència Estatal de Meteorologia) a Balears, Maria José Guerrero, ha fet entrega a Miquel Jaume, primer tinent de batle de Petra, de les claus de la nova estació de medició meteorològica de Petra, en lo que serà el futur Parc Botànic de Petra.

Sencelles

Mural dedicat a dones esportistes

En el marc del 8 de març, es va inaugurar el mural situat a la façana del poliesportiu.

El mural, realitzat per Mariluz Miranda Oliver i Daniel Reglero Barón ret homenatge a deu esportistes mallorquines d'èxit.

Porreres

Es posen en marxa horts socials

Les àrees de Benestar Social i la de Medi Ambient de l'Ajuntament de Porreres han posat en marxa els primers horts socials de Porreres, que tenen com a objectiu donar l'oportunitat de conrear un petit tros de terra a sis famílies en situació de vulnerabilitat usuàries dels Serveis Socials.

A banda de cultivar l'hort i aprendre els beneficis nutricionals dels seus productes, també treballaran valors.

Aquesta iniciativa s'ha posat en marxa gràcies a un espai cedit pel celler Mesquida Mora.

Lloret de Vistalegre

Avanç del Pla urbanístic

La reunió es va celebrar el passat 18 de març, i els tècnics del Servei de Planejament del Consell de Mallorca, que han elaborat aquest esborrany, han pogut explicar les seves propostes i alternatives.

Tothom va poder plantejar els seus dubtes a l'equip redactor. Des del consistori van remarcar la importància de la participació ciutadana i va animar veïns i veïnes a fer arribar "les vostres opinions de com voleu que sigui el futur urbanístic de Lloret". El termini per continuar fent aportacions o suggeriments a aquest esborrany és fins dia 22 d'abril.

Una vegada acabat aquest termini, i segons les aportacions fetes, es definirà el nou planejament que sortirà de la voluntat del poble.

Abans que es dugui a aprovació inicial i sempre que les circumstàncies sanitàries ho permetin, tornarem a fer reunions informatives com la d'avui perquè tothom pugui dir la seva.

Vilafranca de Bonany

Mascaretes gratuïtes

A partir del dimecres 17 de març, l'Ajuntament de Vilafranca inicia la segona campanya de distribució gratuïta de mascaretes, posant, a disposició d'aquelles persones amb domicili a Vilafranca que en vulguin o en tinguin necessitat, una capsa amb 50 mascaretes quirúrgiques.

Poden passar a recollir-se a l'Ajuntament a partir de les 8:00 h i fins a les 15:00 h, en aquest cas, UNA CAPSA PER DOMICILI.

Sant Joan

Comunicat de l'Ajuntament sobre el Mobofest

L'organització del Mobofest, festival que feia uns anys es duia a terme a Sant Joan, ha decidit traslladar-lo a Lloret. En un comunicat, van fer pública aquesta decisió, motivada per desavinences amb l'Ajuntament. Les reaccions no s'han fet esperar. Mentre des de l'Ajuntament han emès un comunicat afirmant "sempre s'ha donat suport econòmic i logístic a les peticions de l'associació que organitza el festival", 12 entitats ciutadanes també han volgut expressar el seu punt de vista, mostrant-se "tristes i tocades" pel trasllat del festival al poble veïnat.

"El Mobofest havia aconseguit situar Sant Joan en el mapa cultural de la nostra illa. Aquestes joves –talentoses, responsables i que han demostrat saber gestionar un festival intergeneracional– havien aconseguit dur el nom de Sant Joan molt més enllà del Pla, de Mallorca i de les Balears. Creim que aquesta és una mostra més del menyspreu cap a la cultura que vivim, des de fa anys, al nostre poble", afirmen al comunicat. "Sant Joan perd cultura: la festa del Botifarró, l'escoleta, ara el Mobofest. Això vol dir que perdem comunitat, poble, il·lusions, vida. Consideram que la pèrdua de la cultura és fruit d'una falta d'interès de l'Ajuntament per mantenir i fomentar les propostes culturals del poble", afegeixen les entitats.

Santa Eugènia

Projecte d'electrificació als dipòsits municipals

Santa Eugènia posarà en marxa un projecte per dotar d'una connexió elèctrica els dipòsits municipals d'aigua potable que es troben a Ses Olleries.

Aquesta intervenció té un pressupost de 49.272 euros; que seran assumits amb una subvenció del Consell de Mallorca i fons propis de l'Ajuntament. "Es tracta d'una obra prioritària perquè, malgrat que els dipòsits compten amb subministrament per part d'unes plaques solars, hi ha moments que no és suficient, fet que provoca talls a la xarxa", ha explicat el Batle Pep Lluís Urraca.

Sineu

Nova inversió en plaques solars al poliesportiu

Díngola, 24/03/2021. – Gràcies a les ajudes convocades per la Direcció General de Canvi Climàtic del Govern balear, l'Ajuntament ha instal·lat uns nous panells fotovoltaics al camp de futbol de Son Magí. Segons ha informat la Sala, les plaques s'han instal·lades damunt la coberta de la graderia i podran arribar a produir una potència d'uns 5 kilowatts en el moment de màxim rendiment. La instal·lació ha anat a càrrec de l'empresa Ecoilles A3 i el cost de la inversió ha estat de 8459,29 euros

Gírgoles de poll, cebet, senyors i tirs

Som prop d' una siquiola al pla de Carrutxa, hi ha una partida de polls, pollancres n'hi ha qui en diu, on de petit hi anava amb mon pare a veure si hi havia gírgoles de poll. Ara les venen dins unes paneretes de plàstic als supermercats, ja sé que no és el mateix, però així és. Una ventada súbita escampa la calitjota bruta i polsosa que hi havia en l'ambient. De sobte fa més fred i l'aire és més clar i net.

De retorn li dic a n'en **Tòfol Cendra**: "Me'n vaig per avall". "Idò com ses caguetes!", me respon, "Què?", li dic, "Que si te'n vas per avall fas lo mateix que ses caguetes!", en Tòfol va amb un braç enguixat, allò va patinar amb una fulla de figuera de moro... Va anar un pic a Lourdes amb mon pare i va dur dins la maleta una marededéu de prop d'un metre, ben embolicada amb paper d'estrassa, quasi no hi cabia, encara la té a l'entrada de ca seva.

A la finestra del cassino, on despatxen cafès i altres quemullars, dos se posen messions de quin dels dos ha semblat més cebes i quin dels dos du més manats de cebet dins la furgoneta. "Climent, vens? T'entendria! No tot ha de ser llegir, a l'aire lliure hi trobaràs salut, vine!" "Deixa'l anar. Ja pots siular, si sa bístia no vol beure... Tanmateix no el ginyaràs!" M'ho diuen perquè em recorden llegint tots els diaris del cafè quan hom podia entrar als cafès i seure i xerrar una bona estona. No com ara per mor de la pandèmia que pareixem clandestins dels temps de la llei seca i ens pega un esglai quan passa el cotxe de la Guàrdia Civil.

Toquen les campanes. El toc és de mort. "Qui és?" demana la gent. "Es gendre del senyor de Son Fondo". "I era jove ferm!". "Sí, estava separat de sa seva dona". Me comenta en **Joan Gaià**, de can Capsibo: "Contaven d'aquell senyor, que sempre anava amb aquelles camises tan ben emmidonades, que era molt estret i molt ric, que quan se va morir sa dona, no ho digué a sa filla que estudiava a Barcelona, per no haver-li de pagar el passatge, ja li costava lo seu, pagar-li l'estudiar. Quan

tornà sa filla i demanà per sa mare li digué: "és morta!" Senyors m'has dit? Però vaja... No ho hem de plegar d'en terra en això!"

Passa en **Pep Panxa**, de qui conten que a unes festes de Llorito pixava darrera un cantó i el municipal li va dir. "Jove, això són cent pessetes de multa". I ell se va posar la mà a la butxaca, la mà amb la que no s'aguantava la titola, tragué dos bitlles i li contestà: "Jau, aquí n'hi ha dues-centes i deixau-me acabar!" "Què? Has tornat a veure es teu padrí?" Li deman a n'en Pep. El seu padrí mort sol aparèixer els vespres damunt el comodí i li canta cançons. "Sí, avui, i anava remolest, me cantava més fort que de costum, li ha sortit sa vena anticlerical: "L'església és un sementer, / petit i dóna bon compte, / que mentre hi hagi gent tonta, / els capellans viuran bé". "Els seus motius devia tenir es padrinet", diu en Pep, "els qui l'enviaren -amb un tir a n'es cap- a una fossa comuna, els seus enemics, des poble, tenien cera del Corpus. Un dia va estar a punt de contar-ho, l'homenet pareixia com a begut i aquell vespre no era damunt el comodí, sinó allargat damunt el tocador de la cambra cantant el "*Cara al sol, con la camisa nueva...*" i cagant-se amb en **José Antonio** i amb n'**Agustín de Foxá**, i els falangistes del temps de sa guerra, de sa postguerra i d'en **Franco**, sobretot feia esment d'un que feia de regidor, per ventura el seu matarife... Jo que sé! Si torna un altre vespre li he de demanar". I se'n va cap a ca seva, amb una senalla amb dos cossiols, diuen que els roba del cementeri. Però encara se gira i me diu. "Hi ha homos-monges i dones-puríssimes... saps què te vull dir? Gent dolenta! Botxor! Botxor i més botxor!"

Me'n vaig cap al turó i pens que no m'agrada que me diguin què he de fer. M'agrada anar a la meva bolla, badocar si fa el cas. No m'agrada haver de xerrar per força. "Vas molt pensatiu!" És en Tòfol Cendra que encara mira qui passa pel carrer. "T'atropellaran!" Entra a ca nostra pensant que no m'agraden les pel·lícules de por, ni les coses imprevistes. Ni el *Cara al sol*.

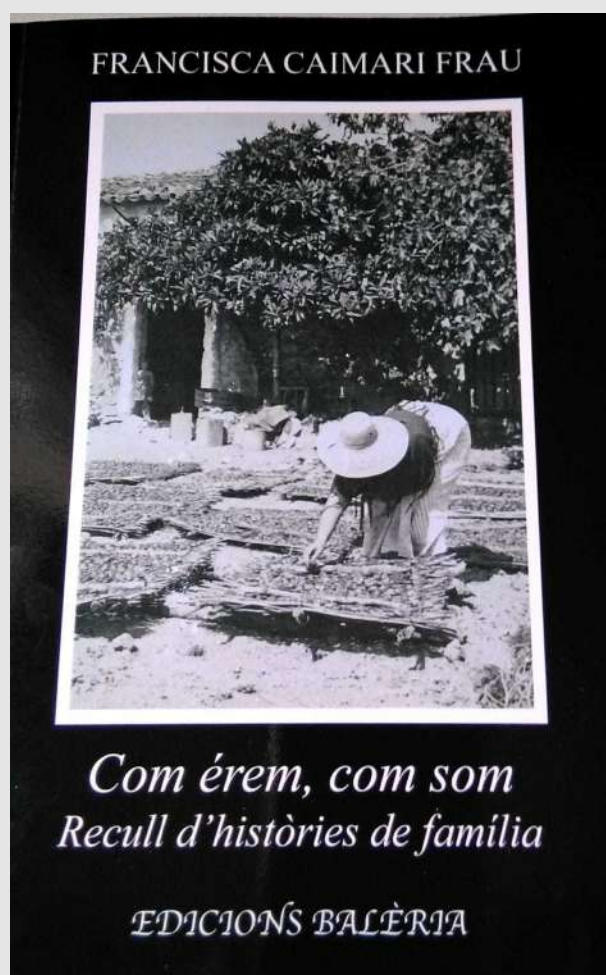
Ressenya

“Com érem, com som”: retrat de cinc generacions de dones sineueres

Al primer llibre que va escriure la filòloga sineuera Francisca Caimari, “Com érem, com som. Reculls d’històries de família”, va fer un retrat molt viu i proper de cinc generacions de dones de la seva família, on va deixar palesa l’evolució de les seves vides, i els reptes i oportunitats que varen tenir. “Començ per la meva repadrina, vídua amb sis allots petits, que les va passar morades per surar els infants, sense poder tocar l’herència del seu marit per estar al seu nom, va lluitar com una lleona, fent feina de jornalera”, explica.

Al llibre explica també com les seves padrines ja varen tenir una vida un poc menys dura, tot i que varen tenir trajectòries molt diferents. Una d’elles va ser “la típica dona de família de pagesos, tenien terres, però no eren rics”. Na Francisca la descriu al llibre com una dona submisa que sempre va anar amb el seu home, “una persona ignorada, silenciada, que no figurava enlloc, tot i que feia tanta feina com el seu marit”.

L’altra padrina, en canvi, era filla de menestrals, son pare era fuster i sa mare tenia un taller de brodats per a gent acomodada, que acudia a ella per fer l’aixovar principalment. Aquesta padrina va començar a festejar amb un jove pagès del poble, però li va posar una condició: “mos casam, però no aniré a viure a foravila”. Ell ho va acceptar i van obrir una botiga de queviures al poble, que regentava ella. Caimari recull al llibre un fet curiós: el notari que els va fer el testament, quan va haver de registrar la seva ocupació, va posar “él labrador y ella sus labores”. “No va registrar que ella gestionava el negoci i que guanyava més que ell!”, diu na Francisca.

Francisca Caimari no va conèixer la seva mare, va morir quan ella tenia un any. Son pare era pagès i es va tornar a casa, la seva dona feia feines a casa i treballava també al camp, però, segons na Francisca també era “una dona que no figurava”. “Jo sóc la primera dona de la família que té estudis superiors: la meva va ser la generació del canvi”, conclou.

MITJANS LOCALS

Al Pla de Mallorca existeixen publicacions de caràcter local i periodicitat variable que tracten l'actualitat dels diferents municipis.

Clicant al seu logo podeu anar a les seves webs o xarxes socials.

Posa't en contacte amb nosaltres si vols afegir el teu mitjà a aquesta secció.

essaig.cat

Algaida, Pina i Randa

Algaida

Porreres

Porreres

Maria de la Salut

Sencelles

Sant Joan

Sineu

SERRA MAMERRA

Petra

Sa Pobla

Montuïri